

SIVISTYSLAUTAKUNTA

SIVISTYSLAUTAKUNTA VUONNA 2025 9.6.2025 asti

Jäsen

Hiltunen Henna, pj.
Jäppinen Tommi, vpj.
Kekäläinen Petri
Manninen Soili
Juha Kinnunen
Niina Laitinen
Morko Miina
Ollikainen Milla
Reinikka Niko

Henkilökohtainen varajäsen

Roininen Johanna
Heino Jari
Timonen Pirjo
Mononen Satu
Haaranen Ari
Suhonen Raija
Karjalainen Juha
Järvinen Sanna
Holopainen Jani

SIVISTYSLAUTAKUNTA VUONNA 2025 10.6.2025 alkaen

Jäsen

Miina Morko, pj.
Seppo Kiiski, vpj.
Jutta Jäntti
Juha Kinnunen
Taina Klemelä
Niina Laitinen
Milla Ollikainen
Arto Päivinen
Jari-Pekka Raatikainen

Henkilökohtainen varajäsen

Sonja Reinikka
Mikko Vestenius
Soili Manninen
Pauliina Haimivaara-Tikkanen
Miia Davidsson
Hannu Vartiainen
Jorma Häkkinen
Arto Lintu
Jarkko Ahokas

SIVISTYSPALVELUT

Sitovuus: valtuusto, brutto, koko palvelualue

Vastuuhenkilö: sivistysjohtaja Antti Jokikokko

Toiminta-ajatus

Sivistyspalvelut tuottaa kunnan kasvatus, opetus sekä vapaa-ajanpalvelut ja se sisältää seuraavat tulosalueet; *opetuspalvelut, varhaiskasvatuspalvelut, kansalaisopisto, kirjasto, liikuntapalvelut sekä nuoriso- ja kulttuuripalvelut.*

Sivistyspalvelujen tehtävänä on tukea lasten ja nuorten kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä ja oppimista. Sivistyspalvelut tarjoavat kuntalaisille mahdollisuuden itsensä kehittämiseen ja virikkeelliseen vapaa-aikaan.

Valtuustoon sitova palvelualue sisältää seuraavat tulosalueet:

Tulosalue	Toimintamenot	Toimintatulot	Toimintakate
Opetuspalvelut	-33 179 656	1 565 093	-31 614 563
Varhaiskasvatuspalvelut	-20 361 209	884 448	-19 476 761

Kansalaisopisto	-1 178 088	252 605	-925 484
Kirjasto	-1 152 828	37 383	-1 115 445
Liikuntapalvelut	-1 798 992	109 991	-1 689 002
Nuoriso- ja kulttuuripalvelut	-1 292 847	194 573	-1 098 275
Sitovuustaso yhteensä	-58 963 620	3 044 092	-55 919 528

Toiminnalliset muutokset ja riskien toteutuminen

Sivistyspalveluiden toiminnan painopisteet on johdettu kuntastrategiasta. Sivistyspalvelut ovat keskeisessä roolissa kuntastrategian hyvinvoiva arki -tavoitteen toteuttamisessa. Palvelualueen ydintoiminta on sivistyksen edistäminen sekä viihtyisän elinympäristön ja monipuolisten harrastusmahdollisuuksien luominen sekä osallisuuden lisääminen.

Lasten ja nuorten määrä

Syntyvyys on ollut Siilinjärvellä laskeva vuodesta 2014 lähtien (v. 2013 syntyi 269 lasta, v. 2016 syntyi 222 lasta, v. 2023 syntyi 160 lasta). Vuonna 2025 syntyi 152 lasta. Syntyvyyden lisäksi lasten määrään vaikuttaa muuttoliike, joka on osittain kompensoinut syntyvyyden laskua. Koska lasten määrän väheneminen on vaikuttanut jo pitkään, niin varhaiskasvatuksessa lasten määrä ei enää muutu merkittävästi, sen sijaan lasten määrän väheneminen näkyy nyt alakouluissa. Perusopetuksen oppilasmäärän kehitys on jatkunut laskusuunnassa vuonna 2025. Oppilasmäärä ei ole kuitenkaan laskenut muuttoliikkeen takia, niin paljon, kun talousarviota laadittaessa arvioitiin.

Lasten määrän vähentyessä varhaiskasvatuksen asiakaspaikkojen määrää on vähennetty ja tullaan jatkossakin tarkastelemaan palvelutarvetta vastaavasti. Vastaavasti perusopetuksessa on vähennetty ja tullaan jatkossakin vähentämään perusopetusryhmien lukumäärää.

Lakimuutosten vaikutus toimintaan ja talouteen

Esi- ja perusopetuksen sekä lukiokoulutuksen osalta on tullut voimaan useita lakimuutoksia, joilla on vaikutusta opetuksen järjestämiseen ja talouteen. Lakimuutoksilla on mm. lisätty perusopetuksen oppilaan saaman opetuksen määrää, muutettu opetuksen tuen rakenteita ja lisätty lainsäädäntöön koulutuksen järjestäjää sitovia mitoituserusteita.

Vapaa-aikapalveluiden keskeiset muutokset

Vuonna 2023 käynnistynyt työikäisten liikunta- ja hyvinvointineuvonnan kehittäminen on jatkunut ja toiminnan painopistettä on muokattu saatujen kokemusten pohjalta. Vuoden 2025 aikana on kehitetty yhteistyötä hyvinvointialueen kanssa. Tavoitteena on saada käyttöön kirjausmahdollisuus potilastietojärjestelmään vuoden 2026 aikana. Neuvonnan tarjoaminen ja matalankynnyksen liikuntapalveluiden kehittäminen tukevat kuntalaisten hyvinvoivaa arkea.

Nuorisopalveluissa koulu- ja talonnuorisotyötä sekä nuorten osallisuutta pyrittiin vahvistamaan. Palkattiin resurssityöntekijöitä mm. viikonloppujen aukioloaikojen varmistamiseksi, toimintojen mahdollistamiseksi. Painopiste oli kohtaavassa nuorisotyössä ja nuorten loma-aikoina sekä tapahtumissa jalkautumisessa. Aluekoordinaatio lisäsi etsivä nuorisotyön yhteistyömuotoja ja Wörtti-hankkeen kautta kehitettiin moniammatillista yhteistyötä II-asteen oppilaitosten, nuorisotyön ja hyvinvointialueen toimijoiden kanssa. Koulunuorisotyöhön saatiin 2-vuotinen avustus, jonka turvin palkattiin koulunuorisotyöntekijä 1.8.25 alkaen Ahmon koululle.

Siilinjärvi 100-juhlavuonna korostui yhteistyö sekä kumppanuudet järjestöjen ja eri toimijoiden kanssa. Tapahtumia ja palveluita toteutettiin yhteistyössä ja säännöllisesti kokoontuvilla järjestö- ja toimijafoorumeilla kehitettiin monialaista yhteistyötä edelleen. Vapaa-aikapalveluissa kehitettiin kuntalaisia osallistavia työmuotoja ja lisättiin palveluiden saavutettavuutta mm. sähköisten lomakkeiden avulla. Uusi kulttuurinen Salmi-sali saatiin käyttöön Ahmon uudisrakennuksen myötä.

Vapaa-aikapalveluiden talousarvio sisälsi edellisvuoden suuruisen määrärahan liikunta-, nuoriso- ja kulttuurijärjestöjen tukemiseen. Yleishyödyllisille yhdistyksille myönnettäviin

kiinteistöveroavustuksiin varattiin erillinen määräraha. Avustusten jakamisesta päätti hyvinvointijaos, joka myös myönsi Siilinjärvi 100 -juhlavuoden lisäavustukset ja toimintatuet.

Kansalaisopisto aloitti syksyllä 2024 taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opetussuunnitelmien muokkaamisen osaamisperusteisiksi. Tavoitteena oli saada opetussuunnitelmien päivitystyö valmiiksi vuoden 2025 loppuun mennessä. Opetushallituksen myöntämiin kehittämisrahoihin keväällä 2024 tehdyn suuren määrärahalleikkauksen takia, kansalaisopisto ei saanut hakemalleen kahdeksan opiston yhteishankkeelle rahoitusta. Näin ollen huomattavasti laajemmaksi suunniteltu työ tehtiin kaiken muun työn ohessa ilman ulkopuolista apua ja koski tässä vaiheessa vain oman opistomme taiteen perusopetusta. Loppuvuodesta 2025 jouduttiin opetussuunnitelmatyö keskeyttämään, koska selvisi, että laki taiteen perusopetuksesta on uudistumassa rajusti ja sitä myöten myös valtakunnalliset opetussuunnitelman perusteet. Paikallisen opetussuunnitelman viimeistely tehdään vasta uusien valtakunnallisten perusteiden julkaisun jälkeen. Eri opetusaineita koskeva laajempi opetussuunnitelmatyö siirretään toteutettavaksi myöhemmin.

Aikuisille suunnattujen osaamisperusteisten kurssien määrä pysyi ennallaan, kurssit kuitenkin vaihtuivat jonkin verran.

Sisäilmaongelmien ratkaiseminen

Sisäilmaongelmat ovat yksi keskeinen haaste sivistyspalveluiden palvelualueella. Useat koulut, pääkirjasto ja kansalaisopisto toimivat sisäilmaltaan ongelmallisissa tiloissa. Osa kouluista toimii väistötiloissa. Vuoden 2025 aikana tilanteeseen saatiin merkittävää parannusta, koska Siilinlahden uusi koulu ja Ahmon koulukeskuksen I vaihe otettiin käyttöön loppusyksystä 2025. Käyttöönottoa edelsi koulujen kalustaminen, johon oli varauduttu talousarvion investointiosassa. Vuoden 2025 aikana valmistui Suininlahden ja Kasurilan koulujen rakentamishankkeiden tarveselvitykset, jotka valtuusto on käsitellyt.

Sivistyspalveluiden säästötoimenpiteet

Sivistyspalveluiden talousarvio sisälsi useita säästötoimenpiteitä, jotka ovat pääsääntöisesti toteutuneet suunnitellusti. Osa säästötoimenpiteistä on toteutettu jo vuoden 2024 aikana, mutta täysimääräisesti ne vaikuttivat vasta vuonna 2025. Euromääräisesti merkittävimmät säästötoimenpiteet olivat seuraavat:

- perusopetusryhmien määrän vähentäminen oppilasmäärän pienentyessä
- luopuminen varhaiskasvatuksen vuokratiloista
- lasten kotihoidon tuen pienentyminen lasten määrän vähentyessä
- henkilöstövähennykset kirjastossa ja nuorisopalveluissa.

Tavoitteet 2022–2025

VALTUUSTON SITOVAT TAVOITTEET			
<i>Valtuustokauden tavoite 2022–2025</i>	<i>Tavoite ja -taso</i>	<i>Vastuutaho</i>	<i>TOTEUTUMINEN</i>
KETTERÄ KEHITTÄJÄ			
1.1 Palveluverkko vastaa kuntalaisten tarpeita laadullisesti, alueellisesti ja määrällisesti	Palveluverkon ajantasaisuuden seuranta ja vastaavuus tulevaisuuden tarpeisiin huomioiden palveluverkon saavutettavuus, yhteistyö ympäryskuntien kanssa palveluverkkoselvityksessä.	Opetus- ja varhaiskasvatuspalvelut Kansalaisopisto	Konsultin laatima selvitys Kuopion kaupungin ja seudun palveluverkoston suunnittelusta on valmistunut ja se on käsitelty sivistyslautakunnassa. Selvityksessä esitettyjen toimenpiteiden alustava valmistelu on aloitettu.

VALTUUSTON SIPOVAT TAVOITTEET			
<i>Valtuustokauden tavoite 2022–2025</i>	<i>Tavoite ja -taso</i>	<i>Vastuutaho</i>	<i>TOTEUTUMINEN</i>
	<p>Asiakkaiden arviointikyselyissä keskiarvo vähintään 3, jos käytössä on 4 portainen asteikko. Vastaava taso, mikäli käytössä jokin muu asteikko.</p> <p>Vapaa-aikapalveluiden digitalisaation edistäminen</p>		<p>Arviointikyselyt toteutettu mm. perusopetuksessa, kansalaisopistossa, varhaiskasvatuksessa. Tulokset tavoitteen mukaiset.</p> <p>Siilinjärvi-sovelluksen kirjasto-osion toimintoja päivitetty. Varausmahdollisuutta laajennettu soveltuviin kohteisiin.</p>
HYVINVOIVA ARKI			
2.1 Virikkeellisen asuin- ja toimintaympäristön kehittäminen	<p>Tarvetta vastaava liikuntapaikka-verkosto ja lähiliikuntapaikkojen kehittäminen</p> <p>Monipuoliset ja kuntalaisten tarpeita vastaavat kirjasto- ja kulttuuripalvelut</p> <p>Koulunuorisotyön ja oppilaitosyhteistyön kehittäminen</p> <p>Taiteen perusopetuksen opetussuunnitelmien muuttaminen osaamisperusteisiksi.</p> <p>Uusia osaamisperusteisia/ opintopisteytettyjä kursseja aikuisille.</p>	<p>Vapaa-aikapalvelut</p> <p>Nuorisotoimi yhteistyössä HVA Opetuspalvelut</p> <p>Kansalaisopisto</p>	<p>Panninniemen ulkoilureitti ja Siilinlahden koulun piha-alue valmistui. Leppäkaarten ja Toivalan uimapaikkojen kunnostus.</p> <p>Kirjastokalusteita uusittu Vuorelaan ja pääkirjastolle</p> <p>Koulunuorisotyö alkoi elokuussa. Wörtti-hanke kehittää oppilaitosnuorisotyötä</p> <p>Opetussuunnitelman muutostyö osaamisperusteiseksi pääosin valmis. OPS:n viimeistely keskeytetty tulossa olevan uuden TPO-lain ja uusien valtakunnallisten perusteiden takia.</p> <p>Toteutettu.</p>
2.1 Lasten ja nuorten terveen kasvun ja	Perusopetuksen tuen uudistaminen vastaamaan	Opetuspalvelut, varhaiskasvatuspalvelut	Sivistyslautakunta hyväksynyt opetussuunnitelman

VALTUUSTON SIPOVAT TAVOITTEET			
<i>Valtuustokauden tavoite 2022–2025</i>	<i>Tavoite ja -taso</i>	<i>Vastuutaho</i>	<i>TOTEUTUMINEN</i>
hyvän oppimisen mahdollistaminen	<p>muuttunutta perusopetuslakia</p> <p>Varmistetaan oppivelvollisuuden täysimääräinen toteutuminen</p> <p>Nykyisen oppimiskäsityksen mukaiset oppimisympäristöt kaikissa kouluissa ja varhaiskasvatuksessa</p> <p>Toimivat yhteistyörakenteet ja -käytännöt HVA:n suuntaan.</p>		<p>muutokset toukokuussa –25 ja muutoksen mukainen toimintamalli käyttöön 1.8.2025 alkaen.</p> <p>Ilman päättötodistusta jääneiden opiskelijoiden määrä vähentynyt. Koulupaikkamääräyksiä ei ole annettu.</p> <p>Oppimisympäristöjä kehitetty tarpeita vastaavaksi, erityisesti uudisrakentamisen yhteydessä.</p> <p>HVA:n kanssa on luotu yhteisiä toimintatapoja mm. opiskeluhoollon iltapäivässä. Haasteena HVA:n rekrytointivaikkeudet</p>
2.3 Kunnan palveluiden tuottaminen sisäilmaltaan terveellisissä ja turvallisissa tiloissa	Kaikki yksiköt toimivat sisäilmaltaan turvallisissa toimitiloissa viimeistään vuonna 2028	Opetus- ja varhaiskasvatuspalvelut, kansalaisopisto, kirjasto	Rakennushankkeet edenneet suunnitellusti. Kasurilan koulun osalta valtuusto päätti ottaa "aikalisän".

Tavoitteiden riskiarviot

Pätevän henkilöstön saatavuus on haaste tiettyssä tehtävissä. Mikäli ei saada rekrytoitua kelpoista henkilöstöä, voi tällä olla vaikutusta palvelun laatuun.

Palvelualueen useissa toimitiloissa on sisäilmaongelmia. Näistä tiloista toiminta on siirretty pääsääntöisesti muihin tiloihin. Osassa ongelmallisia tiloja toiminta kuitenkin vielä jatkuu.

Käytössä olevat resurssit vs. palveluntarve ja niiden yhteensovittaminen.

HVA:n rekrytointivaikkeudet voivat heijastua lasten ja nuorten hyvinvointiin.

Perusopetus- ja lukiolain tuen muutokset tulevat voimaan erittäin nopealla aikataululla, jolloin kuntiin jää vain vähän aikaa valmistautua muutokseen.

TOTEUTUMINEN: Riskit on pystytty pääsääntöisesti ehkäisemään. Sijaisten saaminen on ollut edelleen haastavaa, mutta palvelun jatkuvuuteen tällä ei ole ollut vaikutusta.

Tuen uudistaminen on edennyt niin, että uudet toimintatavat on otettu käyttöön 1.8. alkaen. Käytössä olevat resurssit tuovat haastetta vastata muuttuneisiin vaatimuksiin.

HVA:n rekrytointivaikeudet jatkuivat ja tällä voi olla ollut vaikutuksia lasten ja nuorten hyvinvointiin. Rekrytointitilanne kuitenkin parani vuoden loppupuolelle.

Talousarvion toteutuminen

Sivistyspalveluiden toimintatuotot ylittivät talousarvion noin 342 000 eurolla. Tuloarvio ylittyi seuraavilta osilta: palveluiden myynti muille kunnille (varhaiskasvatuspalvelut) ja hyvinvointialueelle (opetuspalvelut), päivähoitomaksut, kansalaisopiston kurssimaksut ja hankeavustukset. Toisaalta arvioitua suuremmat hanketuotot ja palveluiden myynti näkyvät myös ylimääräisinä menoina.

Toimintakulut ylittivät talousarvion noin 629 000 eurolla. Merkittävin ylitys kohdistui henkilöstökuluihin 437 000 € (ennen kaikkea opetus- ja varhaiskasvatuspalvelut). Henkilöstökulujen ylittyminen johtuu mm. sijaiskuluista, työntekijöiden vuokraamisesta HVA:lle, arvioitua suuremmasta tarpeesta erityislasten ohjaajiin sekä hanketyöstä. Ulkoiset vuokratkustannukset ja palvelun ostot ylittivät talousarvion noin 260 000 eurolla, mikä johtui pääosin siitä, että uudet koulurakennukset pystyttiin ottamaan käyttöön suunniteltua aikaisemmin. Muiden ulkoisten menolajien osalta toteuma alitti talousarvion. Merkittävimmin alittui lasten kotihoidon tukeen varattu määräraha.

SIVISTYSPALVELUT

	TP 2024	TA 2025	Muutos	MB 2025	Toteuma 2025	Poikkeama	m%
Myyntituotot (ulk.)	1 039 554	1 267 962	0	1 267 962	1 492 386	224 424	17,7
Myyntituotot (sis.)	32 050	45 800	0	45 800	36 628	-9 172	-20,0
Maksutuotot	1 031 243	951 500	0	951 500	1 017 452	65 952	6,9
Tuet ja avustukset	657 293	372 655	0	372 655	426 579	53 924	14,5
Vuokratuotot (ulk.)	42 513	48 732	0	48 732	45 598	-3 134	-6,4
Muut toimintatuotot	26 085	15 400	0	15 400	25 448	10 048	65,2
Toimintatuotot	2 828 738	2 702 049	0	2 702 049	3 044 092	342 043	12,7
Henkilöstökulut	-30 476 832	-30 531 800	0	-30 531 800	-30 968 958	-437 158	1,4
Palvelujen ostot	-7 012 085	-7 041 354	0	-7 041 354	-7 145 408	-104 054	1,5
Palvelujen ostot (sis.)	-6 297 896	-6 380 798	0	-6 380 798	-6 227 836	152 962	-2,4
Ostot tilikauden aikana (ulk.)	-1 220 774	-1 363 895	0	-1 363 895	-1 303 259	60 636	-4,4
Avustukset	-958 948	-985 410	0	-985 410	-953 541	31 869	-3,2
Muut toimintakulut (ulk.)	-4 851 639	-4 854 013	0	-4 854 013	-5 010 374	-156 361	3,2
Muut toimintakulut (sis.)	-6 612 161	-7 177 587	0	-7 177 587	-7 354 245	-176 658	2,5
Toimintakulut	-57 430 334	-58 334 857	0	-58 334 857	-58 963 620	-628 763	1,1
Toimintakate	-54 601 596	-55 632 808	0	-55 632 808	-55 919 528	-286 720	0,5
Poistot ja arvonalentumiset	-413 562	-538 239	0	-538 239	-468 309	69 930	-13,0
Vyörytystulot	417 471	0	0	0	430 087	430 087	0,0
Vyörytysmenot	-417 471	0	0	0	-430 087	-430 087	0,0

Opetuspalvelut

Sitovuus: sivistyslautakunta, brutto (informatiivinen valtuustoon nähden)

Vastuuhenkilö: sivistysjohtaja Antti Jokikokko

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Perusopetuksen ja lukiokoulutuksen keskeisenä tavoitteena on luoda mahdollisuudet hyvään oppimiseen ja itsensä elinikäiseen kehittämiseen. Perusopetus ja lukiokoulutus tarjoavat lapselle ja nuorelle mahdollisuuden suorittaa oppivelvollisuus ja kehittää itseään.

Sisäilmaongelmien ratkaiseminen ja modernit oppimisympäristöt

Koulujen sisäilmaongelmien ratkaiseminen on yksi osa parantaa palvelun laatua ja lisätä kunnan houkuttelevuutta lapsiperheiden asuinpaikkana. Vuoden 2025 aikana valmistui Ahmon koulukeskuksen ensimmäinen vaihe ja Siilinlahden uusi koulu. Ahmon koulukeskuksen toinen vaihe valmistuu vuoden 2028 aikana.

Alkuvuoden 2025 aikana valmistui Suininlahden koulun ja Kasurilan koulun rakentamishankkeiden tarveselvitykset. Suininlahden koulun osalta valtuusto päätti aloittaa rakentamishankkeen valmistelun tarveselvityksen mukaisesti. Kasurilan koulun osalta valtuusto päätti ottaa asiassa "aikalisän". Suininlahden koulun osalta hankkeen suunnittelua on jatkettu valtuuston päätöksen jälkeen.

Yksi keino varmistaa hyvän oppimisen edellytykset on muuntuvat oppimisympäristöt, jotka tukevat toiminnallisuutta. Oppimisympäristöjen kehittämistä tehdään ennen kaikkea siinä yhteydessä, kun suunnitellaan ja otetaan käyttöön uusia tiloja. Lisäksi on uusittu koulujen vanhenevaa kalustoa. Investointiosan määrärahalla on kalustettu uusi koulukeskus ja Siilinlahden koulu sekä uusittu koulujen vanhenevaa kalustoa. Uusien koulujen kalustamisessa on hyödynnetty myös olemassa olevaa kalustoa.

Digitaalisten palveluiden (esim. laitteet, sovellukset ja oppimisympäristöt) käyttöä osana kasvatusta, opetusta ja oppimista on kehitetty vastamaanaan valtakunnallisia linjauksia, kuten opetus- ja kulttuuriministeriön Uudet lukutaidot - kehittämisohjelmaa. Tavoitteena on, että lapset ja nuoret saavuttavat yhdenvertaiset ja riittävät digitaidot, jotta heillä on valmiudet toimia yhteiskunnassa digitaalisten palveluiden aktiivisina käyttäjinä ja tuottajina. Tämän tavoitteen toteuttamiseksi henkilöstön digi- ja tietoturvaosaamista on päivitetty valtakunnallisten linjausten mukaisesti. Lisäksi on aloitettu käytössä olevien opetussovellusten tarkastaminen ja luvitus.

Lakimuutosten vaikutus toimintaan ja talouteen

Perusopetuksessa annettavan opetuksen vähimmäistuntimäärästä säädetään valtioneuvoston asetuksella. Asetukseen on tehty kaksi muutosta. Asetusta on muutettu elokuusta 2024 lähtien niin, että yläkoulun ruotsin kielen vähimmäistuntimäärää on kasvatettu. Koska Siilinjärvellä opetusta annetaan kaikissa aineissa asetuksen mukainen minimituntimäärä, on yläkoulun oppilaan opetustuntimäärää korotettu lukuvuodesta 2024–25 lähtien. Korotuksen täysimääräinen kustannusvaikutus näkyi vasta vuonna 2025.

Uusin tuntijakoasetuksen muutos tuli voimaan 1.8.2025. Tällä muutoksella lisättiin alakoulun tuntimäärää. Tuntimäärän lisäys kohdistuu äidinkielen ja matematiikan opetukseen. Koska muutos tuli voimaan vasta 1.8. kustannukset eivät toteudu kokonaisuudessaan vielä vuonna 2025.

Oppilaan ja opiskelijan tukea perusopetuksessa ja lukiossa koskeva lakimuutos on tullut voimaan suurelta osin 1.8.2025 (kokonaisuudessaan voimassa 1.9.2026 alkaen). Lakimuutoksella luodaan uusi perusopetuksen tuen rakenne. Lisäksi lakimuutos sisältää määrällistä mitoitusta tuen antamiseen ja opetusryhmien muodostamiseen. Siilinjärven perusopetuksessa ei kaikilta osin yllätä mitoituksen määräämiin lukuihin. Alkuvuoden 2025 aikana opetuspalveluissa valmistauduttiin muutokseen mm. päivittämällä esiopetuksen, perusopetuksen ja lukion

opetussuunnitelmat. Lisäksi henkilöstöä on koulutettu uuteen tuen toimintatapaan. Uusi tuen malli otettiin suurelta osin käyttöön 1.8.2025.

Oppilasmäärän kehitys ja sen vaikutus talouteen

Perusopetuksen oppilasmäärä lukuvuonna 2025 – 26 on 2687 oppilasta (tilanne 20.9.). Edellisenä lukuvuotena perusopetuksessa oli oppilaita 2716. Vuoden 2025 talousarvio laadittiin oletuksella, että lukuvuonna 2025-26 perusopetuksen oppilaita on 2642. Koska oppilasmäärä oli arvioitua suurempi, perusopetuksen tuntikehystä ei pystytty täysin supistamaan talousarviossa arvioidulla tavalla.

Lukion opiskelijamäärän kasvaminen on jatkunut myös syksyllä 2025.

Tavoitteet 2022–2025 ja toimenpiteet 2025

SIVISTYSLAUTAKUNNAN HYVÄKSYMÄT TAVOITTEET			
<i>Tavoitteet 2022–2025</i>	<i>Toimenpiteet 2025</i>	<i>Tavoitetaso</i>	<i>TOTEUTUMINEN</i>
Oikein mitoitettu ja alueellisesti kattava kouluverkko, joka vastaa laadullisesti kuntalaisten tarpeita	<p>Palveluverkkoselvityksen koulukohtaisten oppilasennusteiden päivittäminen, yhteistyö palveluverkkotarkastelussa ympäryskuntien kanssa</p> <p>Koulukohtaisten oppilasmäärien muutosten hallinta, henkilöstöressurssien sopeuttaminen muutokseen</p>	<p>Tarkistaminen tehty. Henkilöstöressurssi, kouluverkko ja koulujen tilat vastaavat oppilasmäärää ja -ennusteita. Monikunnallinen palveluverkkoselvitys valmistuu.</p> <p>Opetuksen saavutettavuus on vähintään samaa tasoa kuin Pohjois-Savossa keskimäärin.</p>	<p>Ympäryskuntien kanssa tehty yhteinen palveluverkkotarkastelu valmistui kevään aikana. Tässä yhteydessä on päivitetty myös koulukohtaiset oppilasennusteet. Sivistyslautakunta käsitellyt selvityksen syksyllä 2025.</p> <p>Sivistyslautakunnan hyväksymän tuntikehityksen mukaan yleisopetusryhmien määrä väheni yhdellä syksyllä 2025. Työntekijöiden osalta vähennys on toteutettu luonnollisen poistuman kautta.</p> <p>Saavutettavuus (koulumatka alle 5 km) alakoulujen osalta: Siilinjärvi 95,0 %, P-Savo 87,7 % yläkoulujen osalta: Siilinjärvi 83,1 %, P-Savo 74,1 %.</p>
	Opetuspalveluiden arviointikyselyn	Arviointikyselyn tulos vähintään 3	Perusopetuksen kevään 2025

<i>Tavoitteet 2022–2025</i>	<i>Toimenpiteet 2025</i>	<i>Tavoitetaso</i>	<i>TOTEUTUMINEN</i>
	toteuttaminen	neliportaisella asteikolla.	arviointikyselyn tulokset: *huoltajat 3,3 *oppilaat 3,0 *henkilökunta 3,1
Perusopetuksen tuen uudistaminen vastaamaan muuttunutta perusopetuslakia	Opetussuunnitelman päivittäminen tuen rakenteen osalta. Tavoitteena ennaltaehkäisyn korostaminen ja hyvän oppimisen mahdollistaminen. Henkilöstön kouluttaminen.	Päivitetty opetussuunnitelma hyväksytty kesäkuuhun 2025 mennessä. Ennalta ehkäisevän tuen määrä vähintään lakisääteisen mitoituksen mukainen. Koko perusopetuksen henkilöstö osallistunut koulutukseen.	Sivistyslautakunta hyväksynyt OPS-muutokset 20.5. LV. 25-26 suunnittelussa huomioitu muuttuva mitoitus. Lakisääteisiin luokkakokoihin ei ole kaikilta osin päästy. Koulutus toteutettu.
Oppivelvollisuuden toteutuminen osana ennaltaehkäisevää työtä	Koulupudokkuuden ehkäisy, varmistetaan, että kaikki suorittavat oppivelvollisuuden	Kaikki oppilaat suorittavat perusopetuksen. Koulupaikka-määräyksiä ei tarvitse antaa.	Yksi oppilas ei suorittanut perusopetusta säädettyssä ajassa keväällä -25. Koulupaikkamäärä yksiä ei ole annettu.
Sisäilmahankkeiden toteuttaminen ja oppimisympäristöjen kehittäminen	Ahmon koulukeskuksen 1. vaihe ja Siilinlahden koulu valmistuvat vuoden -25 aikana. Uusien rakennusten kalustaminen. Tarveselvityksen laatiminen Kasurilan ja Suininlahden koulujen rakennushankkeissa	Uudistamisessa edetään valtuuston hyväksymän suunnitelman mukaisesti. Kalustamisessa huomioitu kustannustehokkuus ja oppimisympäristöjen kehittäminen. Tarveselvitys valmistuu vuonna 2025.	Ahmon koulukeskuksen ja Siilinlahden koulujen rakennushankkeet edenneet suunnitellusti. Hankinnan toteutettu. Uusien koulujen kalustamisessa huomioitu olemassa oleva kalusto. Kasurilan ja Suininlahden koulujen tarveselvitykset valmistuneet ja valtuusto on ne käsitellyt.

<i>Tavoitteet 2022–2025</i>	<i>Toimenpiteet 2025</i>	<i>Tavoitetaso</i>	<i>TOTEUTUMINEN</i>
Opiskeluhuollon toimivuus muuttuneessa toimintaympäristössä	Luodaan hyvinvointialueen kanssa toimivat käytänteet opiskeluhuollossa	Opiskeluhooltoon ei muodostu toimintaa haittaavia rajapintoja	Opiskeluhuollon arki toimii, mutta HVA:n muutokset vaikeuttavat pitkäjänteistä suunnittelua. Lisäksi HVA:n palveluiden saatavuus/jatkuvuus aiheuttaa huolta. Yhteistyössä HVA:n kanssa toteutettu mm. opiskeluhuollon ja koulun toimijoiden yhteiset iltapäivät.

Informatiiviset tunnusluvut

	TP 2024	TA 2025	TP 2025
Valtuuston hyväksymät tavoitteet			
Opettajien lukumäärä	216	216	217
Kustannukset euroa / oppilas			
- peruskoulu	8 203*	7 834*	8 511*
- lukio	7 093*	7 838*	6 790*
Sairauspoissaolopäivät / henkilö	10,9	10	11,0
Opetustunnit peruskoulussa	182 831	182 806	181 587
Opetustunnit lukiossa	10 997	10 080	11 564
Peruskoulun päättäneet	307	307	311
Lukion päättäneet	61	63	49
Lukion keskeyttäneet	24	15	23
Lautakunnan hyväksymät tavoitteet			
Oppilaita peruskoulussa, joista vieraskuntalaisia	2 716 67	2 642 70	2 687 69
Opiskelijoita lukiossa, joista vieraskuntalaisia	221 44	220 38	252 60
Kuljetusoppilaat	718	718	704
Peruskoulun tuntikehys / oppilas	1,80	1,81	1,81
Lukion tuntikehys/opiskelija	1,74	1,62	1,43

* Ei sisällä sisäisiä eriä.

Talousarvion toteutuminen

Opetuspalveluiden toimintatuotot ylittivät talousarvion noin 223 000 eurolla. Tuloarvio ylittyi seuraavista syistä: työvoiman myynti hyvinvointialueelle, hanketuotot ja rakennusten vuokratulot (tilojen vuokraus HVA:lle). Toisaalta arvioitua suuremmat hanketuotot ja työvoiman myynti näkyvät myös ylimääräisinä menoina.

Toimintakulut ylittivät talousarvion noin 300 000 eurolla. Merkittävin ylitys kohdistui henkilöstökuluihin (n. 155 000 €). Henkilöstökulujen ylittyminen johtuu mm. sijaiskuluista, työntekijöiden vuokraamisesta HVA: lle ja hanketyöstä. Ulkoiset vuokratustannukset ja palvelun ostot ylittivät talousarvion noin 200 000 eurolla, mikä johtui siitä, että uudet koulurakennukset pystyttiin ottamaan käyttöön suunniteltua aikaisemmin.

Opetuspalvelut

	TP 2024	TA 2025	Muutos	MB 2025	Toteuma 2025	Poikkeama	m%
Myyntituotot (ulk.)	801 621	1 134 773	0	1 134 773	1 280 066	145 293	12,8
Myyntituotot (sis.)	0	0	0	0	640	640	0,0
Maksutuotot	120 498	125 000	0	125 000	114 256	-10 744	-8,6
Tuet ja avustukset	391 508	82 090	0	82 090	163 134	81 044	98,7
Vuokratuotot (ulk.)	900	0	0	0	6 994	6 994	0,0
Muut toimintatuotot	0	0	0	0	3	3	0,0
Toimintatuotot	1 314 527	1 341 863	0	1 341 863	1 565 093	223 230	16,6
Henkilöstökulut	-18 055 820	-18 317 808	0	-18 317 808	-18 472 856	-155 048	0,8
Palvelujen ostot	-2 163 988	-2 190 337	0	-2 190 337	-2 264 750	-74 413	3,4
Palvelujen ostot (sis.)	-3 601 682	-3 706 822	0	-3 706 822	-3 620 530	86 292	-2,3
Ostot tilikauden aikana (ulk.)	-764 425	-810 329	0	-810 329	-798 270	12 059	-1,5
Avustukset	-134 619	-135 100	0	-135 100	-147 422	-12 322	9,1
Muut toimintakulut (ulk.)	-3 121 815	-3 166 662	0	-3 166 662	-3 301 453	-134 791	4,3
Muut toimintakulut (sis.)	-4 256 487	-4 552 829	0	-4 552 829	-4 574 375	-21 546	0,5
Toimintakulut	-32 098 836	-32 879 887	0	-32 879 887	-33 179 656	-299 768	0,9
Toimintakate	-30 784 309	-31 538 024	0	-31 538 024	-31 614 563	-76 538	0,2
Poistot ja arvonalentumiset	-84 551	-82 502	0	-82 502	-75 128	7 374	-8,9
Vyörytystulot	417 471	0	0	0	430 087	430 087	0,0
Vyörytysmenot	-417 471	0	0	0	-430 087	-430 087	0,0

Varhaiskasvatuspalvelut

Sitovuus: sivistyslautakunta, brutto (informatiivinen valtuustoon nähden)

Vastuuhenkilö: varhaiskasvatusjohtaja Sinikka Hyvärinen

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Varhaiskasvatuksen asiakasmäärä on laskenut edelleen, koska kouluun lähtevän esiopetusikäluokan tilalle tulee vielä aina pienempi syntyneiden ikäluokka. Tämä tasaantuu parin vuoden kuluttua, sitten kaikki ikäluokat ovat alle 200 lapsen ja suuria pudotuksia ei ole näkyvissä. Varhaiskasvatuksen kysyntää on kuitenkin vaikea ennustaa edelleenkin luotettavasti, koska työllisyys, opiskelijat ja erityisesti lapsiperheiden muuttoliike tuovat siihen muutoksia. Lisäksi asiakasmaksujen pieneneminen vaikuttaa siihen, että perheet käyttävät varhaiskasvatuspalveluja entistä enemmän. Siilinjärvellä varhaiskasvatuksen palveluja käyttää noin 87 % 1–6-vuotiaiden ikäluokasta, luku on koko Suomen keskiarvoa (80,5 %) huomattavasti korkeampi (Lähde: Vipunen).

Elokuussa 2022 varhaiskasvatuslain päivityksessä määriteltiin lapsen kolmitasoinen tuki silloista esi- ja perusopetuksen tukimallia mukaillen. Perusopetuslain 1.8.2025 voimaan tulleen (1090/2024) muutoksen myötä oppimisen tuki uudistui esi- ja perusopetuksessa. Esiopetuksessa annetaan ryhmä – tai lapsikohtaista tukea ja lapsikohtaisesta tuesta tehdään hallinnollinen päätös. Varhaiskasvatuksen ja esiopetusta täydentävän varhaiskasvatuksen osalta tuen kolmiportaisuus säilyi ennallaan. Sekä esiopetuksen että varhaiskasvatuksen tuen lainmukainen toteuttaminen on tarkoittanut vuodelle 2025 lisähenkilöstöä niissä lapsiryhmissä, joissa on esim. useita tuen lapsia. Tukea saavien/ tarvitsevien lasten määriä on etukäteen vaikea ennustaa.

Päiväkotien toiminta toteutui vuonna 2025 vähäisillä muutoksilla. Päiväkoti Pilvilinnassa oli keväällä ja vielä syksylläkin joulukuuhun saakka yksi lapsiryhmä vähemmän kuin aiemmin, johtuen lasten määrän vähenemisestä. Hakijoita kuitenkin tuli joulukuussa niin paljon, että suljettu pienten ryhmä avattiin. Vuorohoitoa tarjottiin elokuusta 2025 alkaen Päiväkoti Pikkusiilissä vain yhdessä ryhmässä, koska vuorohoidon tarve on huomattavasti vähentynyt. Pilvilinnassa on yksi aamuilta ryhmä (avoinna aamusta iltaan arkipäivinä).

Omassa kodissa työskentelevien perhepäivähoitajia oli keväällä kymmenen ja 1.8.2025 alkaen seitsemän. Varahoidossa (Siilinkosken päiväkoti, Päiväkoti Pilvilinna ja Päiväkoti Pikkusiili) työskentelee kolme perhepäivähoitajaa.

Yksityiset päiväkodit ovat jatkaneet entisillä toimipisteillä ja lapsiryhmillä. Esiopetusta annettiin Norlandia Poukamassa ja Pilke Nuotissa. Lasten määrän väheneminen on näkynyt myös yksityisten päiväkotien lapsiryhmien vajaanäytönä.

Yksityistä perhepäivähoitoa tuetaan lakisääteisellä yksityisen hoidon tuella ja harkinnanvaraisella kuntalisällä tai palvelusetelillä. Kunnassa työskentelee kaksi yksityistä perhepäivähoitajaa yksityisen hoidon tuella ja viisi perhepäivähoitajaa palvelusetelillä. Lisäksi kunnassa on yksi yksityinen ryhmäperhepäiväkoti palvelusetelillä.

Yksityisen varhaiskasvatuksen hoitopäivän hinta on tilinpäätöksestä 2025 laskettuna 76 €/hoitopäivä ja kunnallisessa varhaiskasvatuksessa 86 €/hoitopäivä. Yksityisen varhaiskasvatuksen hintaa ei voida suoraan verrata kunnalliseen, koska kunnallisen hinnassa on mukana aamu- ja iltahoito (ei vuorohoito) ja lisäksi lähes kaikki tuen lapset ovat kunnallisessa varhaiskasvatuksessa ja ryhmiin on jouduttu palkkaamaan lisähenkilökuntaa, joka nostaa kunnallisen varhaiskasvatuksen kustannuksia.

Varhaiskasvatuksen asiakkaiden ja henkilöstön käytössä olevan ohjelmiston uudistusta jatkettiin vuoden 2025 aikana. Tavoitteena on ollut entistä helpommat ja asiakas- sekä henkilöstöystävällisemmät käyttöliittymät.

Kunnallisessa varhaiskasvatuksessa on painotusalueena 2025–2026 toimiva vuorovaikutus kaikilla tasoilla. Varhaiskasvatussuunnitelmissa painotetaan lisäksi leikkiä, pedagogiikkaa ja laaja-alaista osaamista. Valssi-arviointijärjestelmällä tehtiin henkilöstölle kyselyt jo vuoden 2024 talvella ja niistä on löydetty toimintakaudelle 2024–2025 kehittämiskohteet lapsiryhmiin. Uusi kysely tehtiin syksyllä 2025 ja sen kehittämiskohteet kattavat sitten toimintakautta 2025–2026.

Tavoitteet 2022–2025 ja toimenpiteet 2025

SIVISTYSLAUTAKUNNAN HYVÄKSYMÄT TAVOITTEET			
<i>Tavoitteet 2022–2025</i>	<i>Toimenpiteet 2025</i>	<i>Tavoitetaso</i>	<i>TOTEUTUMINEN</i>
Päiväkoti – ja perhepäivähoitopaikkojen saatavuus vastaa lapsiperheiden tarpeita laadullisesti, alueellisesti ja määrällisesti	Varhaiskasvatuksen palveluverkko-selvityksen päivittäminen Asiakaskyselyjen toteuttaminen Yksityisen ja kunnallisen palvelutuotannon suhdelukujen vertailu, niin että molempia on tarjolla riittävästi	Asiakaskyselyissä saatavuuteen ja toimintamuotoihin liittyvien vastausten keskiarvo vähintään 3 Yksityinen 28 % ja kunnallinen 72 %	Asiakaskyselyjä on toteutettu vuonna 2025 kuukausikyselyinä huoltajille ja niistä ei voi laskea keskiarvoa, palautteet olleet kaiken kaikkiaan positiivisia Yksityinen 25,4 %, kunnallinen 74,6 %
Varhaiskasvatuspalvelujen sähköinen asiointi toimii kaikilla tasoilla (asiakkaat, henkilöstö)	Ohjelmistopäivitys vuonna 2025	100 % asiakkaista käyttää sähköisiä palveluja	99 % käyttää sähköisiä palveluja
Varhaiskasvatuksen tuen mallien kehittäminen	VakaTuki hankkeessa mallinnettujen uusien toimintamallien edelleen kehittäminen Tuen prosessit saadaan toimiviksi	Hankkeessa syntyneet toimintamallit jäävät pysyviksi Jokainen lapsi on saanut tarvitsemansa tuen	Perheohjaajat ovat pitäneet pienryhmiä päiväkodeissa (esim. ruokakasvatus) ja he ovat kehittäneet uusia toimintoja; verkkovanhempainilat, perheentalon kanssa tiivistetty yhteistyötä, perhetapahtumia 3 x vuodessa Varhaiskasvatuksen erityisopettajat ovat antaneet konsultaatio- ja pienryhmätoimintapuja niin, että kaikille tuen tarpeisille on saatu tarvittava tuki. Lisäksi on palkattu lisähenkilöstöä tarvittaessa ryhmiin.

<i>Tavoitteet 2022–2025</i>	<i>Toimenpiteet 2025</i>	<i>Tavoitetaso</i>	<i>TOTEUTUMINEN</i>
	Perheiden voimavarojen tukeminen	Perheitä yli 30 vuodessa / perheohjaaja	Perheohjaajilla ollut vuoden 2025 aikana yhteensä 80 asiakasperhettä.
Oppimisympäristön kehittäminen	Kansallisessa laadunarviointijärjestelmä Valssissa keskitytään oppimisympäristöjen ja leikin arviointiin	Uudistamisessa edetään valtuuston hyväksymän suunnitelman mukaisesti	Valssi arviointi leikistä ja oppimisympäristöistä tehtiin toimintakauden 2024–2025 aikana ja sieltä valittiin kehittämiskohteet yksiköittäin toimintakaudelle.
Lasten tunne – ja vuorovaikutustaitojen vahvistuminen	Henkilöstön kouluttautuminen ko. aiheeseen	Henkilöstön osaaminen vahvistuu ja tietoa jaetaan koko varhaiskasvatukseen	Henkilöstölle ollut ulkoista ja sisäistä koulutusta tunne- ja vuorovaikutustaidoista

Informatiiviset tunnusluvut

Lautakunnan hyväksymät tavoitteet	TP 2024	TA 2025	TP 2025
1–6-vuotiaiden määrä	1138	1220	1236
Lapsia % varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa	88	88	87
Lapsia kunnallisissa päiväkodeissa	800	775	777
Lapsia kunnallisessa perhepäivähoidossa	40	36	26
Lapsia yksityisessä varhaiskasvatuksessa	297	260	273
Lapsia esiopetuksessa (sis. päiväk. lapsimäärään)	262	210	236
Lapsia vuorohoidossa (sis. päiväk. lapsimäärään)	33	30	26
Päiväkotien täyttöaste % (keskiarvo vuodelta)	93	93	95

Talousarvion toteutuminen

Varhaiskasvatuksen toimintatuotot ylittivät talousarvion noin 149 000 eurolla. Tuloarvio ylittyi varhaiskasvatuksen paikkojen myynnin kasvamisesta muille kunnille, ja asiakasmaksutuotot olivat ennakoitua hieman suuremmat.

Toimintakulut ylittivät talousarvion noin 444 000 eurolla. Suurin ylitys kohdistui henkilöstökuluihin, noin 360 000 €. Henkilöstökulujen ylittyminen johtuu mm. sijaistuloista, erityistä tukea tarvitsevien lasten avustajien palkkauksesta sekä ennakoimattomista perhevapaista ja niiden sijaisuuksista.

Muiden palvelujen ostoissa (ulk.) ylitys johtui pääasiassa esioppilaiden kuljetuksista ja puhtaanapitokuluista (Lindströmin mattolaskut).

Aineissa, tavaroissa ja tarvikkeissa talousarvio alittui 48 478 €; kalustoa uusittiin vähemmässä määrin ja sähkölaskuissa tuli säästöä.

Avustuksissa kotitalouksille talousarvio alittui 22 365 €; lasten kotihoidon tuki alittui arvioidusta, koska suurin osa 2–3 vuotiaista on jo varhaiskasvatuksessa (ei oikeutta kotihoidontukeen).

Varhaiskasvatuspalvelut

	TP 2024	TA 2025	Muutos	MB 2025	Toteuma 2025	Poikkeama	m%
Myyntituotot (ulk.)	201 418	93 499	0	93 499	179 143	85 644	91,6
Myyntituotot (sis.)	0	0	0	0	1 470	1 470	0,0
Maksutuotot	718 848	636 000	0	636 000	697 319	61 319	9,6
Tuet ja avustukset	35 504	5 558	0	5 558	6 515	957	17,2
Toimintatuotot	955 771	735 057	0	735 057	884 448	149 391	20,3
Henkilöstökulut	-10 086 821	-9 672 421	0	-9 672 421	-10 032 838	-360 417	3,7
Palvelujen ostot	-4 083 893	-4 130 998	0	-4 130 998	-4 170 169	-39 171	0,9
Palvelujen ostot (sis.)	-2 392 594	-2 326 733	0	-2 326 733	-2 342 495	-15 762	0,7
Ostot tilikauden aikana (ulk.)	-151 405	-204 310	0	-204 310	-155 832	48 478	-23,7
Avustukset	-756 092	-770 000	0	-770 000	-725 634	44 366	-5,8
Muut toimintakulut (ulk.)	-1 273 358	-1 240 577	0	-1 240 577	-1 227 838	12 739	-1,0
Muut toimintakulut (sis.)	-1 364 538	-1 572 334	0	-1 572 334	-1 706 403	-134 069	8,5
Toimintakulut	-20 108 701	-19 917 373	0	-19 917 373	-20 361 209	-443 836	2,2
Toimintakate	-19 152 930	-19 182 316	0	-19 182 316	-19 476 761	-294 445	1,5
Poistot ja arvonalentumiset	-18 493	-103 298	0	-103 298	-83 848	19 450	-18,8

Kansalaisopisto

Sitovuus: sivistyslautakunta, brutto (informatiivinen valtuustoon nähden)

Vastuuhenkilö: rehtori Anita Heino

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Kansalaisopistot ovat Suomessa suurin vapaata sivistystyötä tekevä oppilaitosmuoto. Kansalaisopistotoiminta edistää tasa-arvoa, yhdenvertaisuutta, osallisuutta ja kestävän elämäntavan muutoksen aikaansaamista yhteiskunnassa. Kansalaisopisto on yksi kunnan vetovoimaa lisäävistä vapaa-aikapalveluiden toteuttajista.

Tutkimustulosten mukaan kansalaisopisto tuottaa opiskelijalle opittujen asioiden lisäksi laajempiakin hyötyjä, kuten luovuutta, hyvinvointia, itseluottamusta, uutta arkeen tai työhön liittyvää osaamista ja ystävyyssuhteita. Toiminnalla on tutkitusti elämänlaatua parantava vaikutus myös ekososiaalisen sivistyksen näkökulmasta. Epävakaan maailmantilanteen aikana on tärkeää huolehtia eri-ikäisten kansalaisten mielenterveydestä, yhteisöllisyyden edistämisestä ja yksinäisyyden ehkäisemisestä. Kansalaisopistoihin suunnatut koulutusinvestoinnit palautuvat rahassakin mitattuina kuntaan moninkertaisina takaisin.

Siilinjärven kunnan toiminta-ajatuksena on toimia ketteränä kehittäjänä kuntalaisille tarjottavissa palveluissa, turvata hyvinvoivaa arkea ja edistää elinvoimaista ympäristöä. Kansalaisopiston kurssitarjonnalla voidaan tukea kunnan strategisia päämääriä ajankohtaisella, hyvinvointia edistävällä ja saavutettavalla kurssitarjonnalla kaikenikäisille kuntalaisille.

Hankkeissa mukana olemalla kansalaisopisto kehittää sekä opettajien ammattitaitoa että uusia toimintatapoja, jotta kurssitarjonta olisi entistä laadukkaampaa. Vuosille 2023-2027 saatu Erasmus-akkreditointi antaa henkilöstölle ja nyt myös opiskelijoille mahdollisuuden kansainvälistymiseen. Tavoitteina on edistää henkilöstön osaamisen kehittämistä, eurooppalaista verkostoitumista, kulttuuriperinnön vaalimista ja vakiinnuttaa konsortiolle yhteinen hankehallintomalli.

Osaamisperusteisten kurssien määrä opetuksessa laajenee pienin askelin. Lasten ja nuorten taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opetussuunnitelmasta on tarkoitus muokata vuoden 2025 aikana osaamisperusteinen opetussuunnitelma. Muun kansalaisopisto-opetuksen opetussuunnitelmaa päivitetään myöhemmin.

Kansalaisopisto ei pysty tällä hetkellä vastaamaan täysimääräisesti liikunnan opetuksen kysyntään taajama-alueella ja etenkin päiväopetuksen osalta. Tämä johtuu siitä, että keskustan alueen koulujen rakentaminen on kesken, mikä on vähentänyt käytettävissä olevien liikuntatilojen määrää ja siitä, että päiväaikaan taajamassa ei ole liikunnan opetukseen soveltuvia tiloja. Lisäksi kansalaisopisto joutuu edelleen toimimaan sisäilmaltaan kyseenlaisessa Päivärinteen koulun salissa. Käytettävissä olevat tilat ovat myös liian pieniä. Useissa ryhmissä on paljon opiskelijoita jonossa. Tuntikiintiötä ei myöskään ole varaa kasvattaa useampien ryhmien perustamiseksi.

Kansalaisopisto kehittää talousarviovuosina seuraavia osa-alueita:

- Uudenlaisten kurssituotteiden kehittäminen ja mukana hyvinvoinnin tukemisessa
- Yhteistyöhön eri kunnassa toimivien tahojen kanssa halutaan löytää uusia tapoja
- Digitaalisuuden laajentaminen markkinoinnissa ja verkkomaksamisessa
- Verkko-opetuksen laajentaminen
- Ukrainalaisten kotoutumiseen osallistuminen
- Sisäilmaongelmaisten tilojen sijaan uusien tilojen löytäminen
- Osaamisperusteisten kurssien lisääminen
- Kaikukortin käytön jatkaminen
- Talouden tasapainottamiseksi kurssimaksuja korotettiin 15 % syksyllä 2024. Täysimääräinen vaikutus näkyy 2025.
- Tuntiopettajien matkakorvausten omavastuun (6 km → 20 km/ suunta) nostaminen OVTES:n mukaiseksi säästösyistä.

Tavoitteet 2022–2025 ja toimenpiteet 2025

SIVISTYSLAUTAKUNNAN HYVÄKSYMÄT TAVOITTEET			
Tavoitteet 2022–2025	Toimenpiteet 2025	Tavoitetaso	TOTEUTUMINEN
Sekä alueellisesti että sisällöllisesti eri-ikäluokat huomioon ottava ja kysyntään vastaava kurssitarjonta	<ol style="list-style-type: none"> Kansalaisopiston toimintaa järjestetään koko kunnan alueella Kaikkia ikäluokkia kiinnostava kurssitarjonta Kurssitoiveiden kysyminen ja toteuttaminen 	<p>Määrä pysyy ennallaan.</p> <p>Alle 20-vuotiaiden, työikäisten ja yli 60-vuotiaiden määrät pysyvät tasaisina.</p> <p>Tarjotaan vuosittain 10 toivekurssia</p>	<p>Määrä pysynyt tasaisena, toimipaikkoja 32.</p> <p>Alle 20-votiaiden määrä jatkaa vähenemistä 24,5 → 21,2 % ja yli 60-vuotiaiden määrä kasvamista 26,8 → 31,1 %</p> <p>Noin 15 toivekurssia tarjottu.</p>
Sekä opiskelijoiden että henkilöstön hyvinvointia tukevat toimintatavat	<ol style="list-style-type: none"> Hyvinvointi-kurssien järjestäminen Henkilöstön täydennyskoulutus 	<p>Määrä vähintään kolme</p> <p>Vähintään 4 yksilöliikkuvuutta v. 2025</p>	<p>Toteutui</p> <p>Yksilöliikkuvuuksia toteutui vain yksi.</p>
Yhteistyö	<ol style="list-style-type: none"> Opistojen välinen yhteistyö Kunnan työntekijöiden hyvinvoinnin tukeminen Taloudellisesti heikommassa asemassa olevien pääsy kursseille helpotetaan Kv-yhteistyö laajenee 	<p>Kv-toimintamalli valmis viimeistään v. 2026</p> <p>Etuutta käyttäneiden määrä suurempi kuin v. 2024</p> <p>Kaikukorttia käyttäneiden määrä suurempi kuin 2024</p> <p>Vähintään 2 Erasmus-ryhmäliikkuvuutta</p>	<p>Toimintamalli valmistuu v. 2026 lopussa.</p> <p>115 → 146 kurssialennusta</p> <p>6 → 22 kaikukorttilaista</p> <p>Yksi Erasmus-oppilasryhmäliikkuvuus toteutui, toinen peruuntui.</p>
Digitaalisuus	<ol style="list-style-type: none"> Verkkomaksaminen 	<p>Paperilaskujen määrän väheneminen vuodesta 2024 (kpl)</p>	<p>1966 → 1827 kpl. Määrä vähenee edelleen, mutta hitaasti</p>

Informatiiviset tunnusluvut

Lautakunnan hyväksymät tavoitteet	TP 2024	TA 2025	TP 2025
Opiskelijoiden osuus toimialueen asukkaista (%)	11,8	11,7	11,6

Yli 60-vuotiaiden osuus opiskelijoista (%)	26,8	26	31,1
Alle 20-vuotiaiden osuus opiskelijoista (%)	24,5	27	21,2
Opiskelijapalautteen keskiarvo (1-5)	4,41	4,5	4,54
Brutto-opiskelijamäärä	4 619	4 500	4 679
Netto-opiskelijamäärä	2 465	2 500	2 473
Henkilöstön täydennyskoulutuspäivien määrä	43	35	23,5 *)
Kurssimäärä	409	390	415
Opetustuntimäärä	8 775	8 540	8 922
- josta normaaliopetuksen tunnit	6 890	6 940	7 172
- josta taiteen perusopetuksen tunnit	1 458	1 400	1 401
- josta myyntipalvelun tunnit	427	200	349
Toimipaikkojen määrä	33	30	32

*) Mahdolliset alkuvuoden koulutukset puuttuvat tilastosta sovellusvaihdoksen takia

Talousarvion toteutuminen

Toimintakate toteutui 89,4 % eli tilikauden tulos oli ylijäämäinen 109 338 €.

Toimintatuotot ylittyivät 215 €. Kurssimaksutulot kasvoivat ennakoidusta edelleen positiivisen opiskelijamääräkehityksen ja kurssimaksukorotusten takia. Sen sijaan Erasmus-liikkuvuuksiin ei kulunut 2025 rahaa niin paljon kuin oli arvioitu ennakkoon ja monivuotista tukirahaa on siirtokirjattu vuodelle 2026. Myöskään opetuksen myyntitulot ja opiskelijoiden materiaalmaksutulot eivät olleet niin suuret kuin oli arvioitu.

Toimintakulut alittuivat 109 123 €. Pääsyyinä tähän on tilinpäätökseen korjatut sisäiset erät. Muussa tapauksessa henkilöstökulut olisivat ylittyneet, koska opettajien palkoista oli tehty keskitetty lomarahasäästöleikkaus vaikka opetushenkilöstölle tällaista säästöä ei ole mahdollista toteuttaa. Palveluiden ostoista säästyti pääasiassa Erasmus-liikkuvuuksien vähäisen määrän takia. Muista ostoista säästyti lähinnä kalustohankinnoista ja sähköstä.

Tuotot

Koulutuskorvaukset ja tarvikemyynti oppilaille	-9 190
Kurssimaksut	24 259
Tuet ja avustukset	-14 862

Kulut

Henkilöstökulut

- Palkat ja palkkiot, ylitys..... 27 739
- Eläkekulut, säästö..... -33 981
- Muut henkilösivukulut, ylitys..... 1 728

Palveluiden ostot

- Asiantuntijapalkkiot, ylitys..... 3 089
- Erasmus -matkakulut, säästö..... -15 885
- Ulk. atk-palvelut, pankkipal., puhelin, muut, ylitys 3 196
- Painatukset, posti, siivous, kunnossapito, matkat, koulutus - 8 144
- Sisäiset palvelut..... -81 497

Aineet, tarvikkeet, tavarat, sähkö, säästö - 5 724

Vuokrat (ulk)..... 12 949

Vuokrat (sis)..... -13 320

Kansalaisopisto

	TP 2024	TA 2025	Muutos	MB 2025	Toteuma 2025	Poikkeama	m%
Myyntituotot (ulk.)	31 483	35 490	0	35 490	26 300	-9 190	-25,9
Myyntituotot (sis.)	400	0	0	0	0	0	0,0
Maksutuotot	181 965	177 500	0	177 500	201 759	24 259	13,7
Tuet ja avustukset	61 288	39 000	0	39 000	24 138	-14 862	-38,1
Muut toimintatuotot	498	400	0	400	407	7	1,8
Toimintatuotot	275 635	252 390	0	252 390	252 605	215	0,1
Henkilöstökulut	-670 900	-711 226	0	-711 226	-706 712	4 514	-0,6
Palvelujen ostot	-124 277	-85 300	0	-85 300	-67 557	17 743	-20,8
Palvelujen ostot (sis.)	-61 212	-146 983	0	-146 983	-65 486	81 497	-55,4
Ostot tilikauden aikana (ulk.)	-31 047	-36 027	0	-36 027	-30 303	5 724	-15,9
Avustukset	-739	-750	0	-750	-750	0	0,0
Muut toimintakulut (ulk.)	-111 603	-103 274	0	-103 274	-116 949	-13 675	13,2
Muut toimintakulut (sis.)	-198 724	-203 651	0	-203 651	-190 331	13 320	-6,5
Toimintakulut	-1 198 501	-1 287 211	0	-1 287 211	-1 178 088	109 123	-8,5
Toimintakate	-922 866	-1 034 821	0	-1 034 821	-925 484	109 338	-10,6

Kirjastopalvelut

Sitovuus: sivistyslautakunta, brutto (informatiivinen valtuustoon nähden)

Vastuuhenkilö: kirjastotoimenjohtaja Jarkko Nevalainen

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Siilinjärven kunnan kirjastotoimeen kuuluu pääkirjasto, Vuorelan sivukirjasto sekä kirjastoauto Pikku-Marja. Kirjastotoimen tavoitteena on lukutaidon edistäminen sekä tiedon hankinnan ja käytön mahdollistaminen. Kirjastopalvelujen avulla kuntalaisille tarjotaan mahdollisuus kirjallisuuden ja taiteen harrastamiseen sekä sivistykseen ja elinikäiseen oppimiseen. Kirjasto edistää yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua. Kirjasto tarjoaa palveluita kaiken ikäisille. Kaikkien asiakasryhmien osalta asiakaslähtöisyys, asiakkaiden osallistaminen palveluiden kehittämiseen ja panostus hyvään asiakaspalveluun nähdään tärkeänä. Kirjastotoimi seuraa ja arvioi toimintaansa tilastoinnin, asiakaskyselyjen ja saamansa asiakaspalautteen avulla.

Lainajien määrä pysyi käytännössä ennallaan edelliseen vuoteen verrattuna. Lainojen määrässä oli hienoista kasvua varsinkin lasten ja nuorten aineistojen kohdalla. Fyysisissä kirjastokäynneissä kasvu oli selkeää. Kasvu näkyi etenkin pääkirjaston käynneissä, jotka lisääntyivät noin 20 000 käynnillä verrattuna edelliseen vuoteen. Myös verkkokäyntien määrä jatkoi selvää kasvua. Sekä perinteisen verkkokirjaston että Siilinjärvi-sovelluksen käyttömäärät kasvoivat. Yhteensä kasvua oli noin 30 000 käynnin verran. Kansallisen E-kirjaston osalta varsinkin sähköisten lehtien lainauskerrat lisääntyivät huomattavasti verrattuna vuoteen 2024.

Pääsääntöisesti kirjastopalveluiden vuosi 2025 sujui suunnitellusti ja tavoitteiden mukaisesti. Sairauspoissaoloilla oli vaikutusta kirjaston toimintaan. Sijaisten saanti paikkaamaan sairauspoissaoloja on vaativaa ja edellyttää henkilökunnan venymistä ja joustamista. Vuoden lopussa kirjastossa työskenteli 12 henkilöä, joista pääkirjastossa työskentelee 9 henkilöä, Vuorelan sivukirjastossa 1 henkilö ja kirjastoautossa 2 henkilöä. Henkilömäärässä on saavutettu kriittinen raja suhteessa pääkirjaston aukioloaikoihin. Jatkossa yhden htv:n väheneminen tulee johtamaan aukioloaikojen supistamiseen pääkirjaston osalta.

Tavoitteet 2022–2025 ja toimenpiteet 2025

SIVISTYSLAUTAKUNNAN HYVÄKSYMÄT TAVOITTEET			
Tavoitteet 2022–2025	Toimenpiteet 2025	Tavoitetaso	TOTEUTUMINEN
Monipuoliset ja ajanmukaiset kirjastopalvelut	Vuorelan ja pääkirjaston omatoimiasioinnin kehittäminen. Kirjastotilojen kehittäminen ja uudistaminen resurssien puitteissa.	Toimivat omatoimiasioinnin palvelut sekä tilat Vuorelassa ja pääkirjastossa. Lisääntynyt omatoimiasiointi, joustava ja tarpeita vastaava asiakaspalvelu.	Sekä Vuorelassa että pääkirjastossa on hankittu uusia kalusteita tehostamaan aineiston esilläpitoa sekä viihtyisyyden lisäämiseksi.
Digitaalisten palveluiden kehittäminen	E-kirjaston käytön juurruttaminen ja markkinointi asiakkaille Siilinjärvi-sovelluksen kirjasto-osion kehittäminen	Lisääntyvä E-kirjaston käyttö Entistä sujuvammat ja kattavammat kirjasto-osion toiminnot	E-kirjastoa markkinoidaan asiakkaille. Siilinjärvi-sovelluksen toimintoja on päivitetty.

Kirjaston palvelumuotojen kokeilu ja kehittäminen	Hankerahoituksella käynnistetään ja kehitetään kirjaston palveluja. Muokataan lainattavan aineiston esillepanoa. Laajennetaan lainattavan aineiston valikoimaa asiakaslähtöisesti.	Hankkeisiin on saatu rahoitus, hankkeissa hyväksi havaittuja palvelumuotoja on otettu käyttöön, lainattavan aineiston valikoimaa on laajennettu.	Uusia lainattavia esineitä on hankittu. Yhteen uuteen hankkeeseen on saatu rahoitus.
Henkilökunnan osaamiseen tukeminen	Henkilökunta on mukana sekä Finna-tiedonhakupalvelun että Koha-kirjastojärjestelmän kansallisessa kehittämisessä, henkilökunta osallistuu kirjastoalan täydennyskoulutuksiin alueellisesti ja valtakunnallisesti.	Ammatillisen osaamisen jatkuva kehittyminen, verkostoituminen ja tiedonjako muiden kirjastokentän toimijoiden kanssa.	Henkilökunta on osallistunut tarjolla oleviin koulutuksiin. Koha-kirjastojärjestelmän kehittämiseen osallistutaan aktiivisesti.

Informatiiviset tunnusluvut

	TP 2024	TA 2025	TP 2025
Lautakunnan hyväksymät tavoitteet			
Kokonaislainaus / vuosi	369 928	370 000	379 082
Kirjastokäynnit / vuosi	205 974	210 000	230 953
Kirjastoaineistoa / asukas	6,65	7	6,45
Lainat / asukas	17,39	17	17,76
Verkkopalvelun käyttökerrat	156 982	130 000	186 769
Kirjastonkäytön opetus ja kirjavinkkaus / järjestyskerrat	36	70	62
Osallistuneet oppilaat	638	1300	1631

Talousarvion toteutuminen

Kirjaston talousarvio toteutui ylijäämäisenä. Ylijäämää kertyi noin 20 000 euroa. Toimintatuotot toteutuivat ennakoitua paremmin noin 9 000 eurolla. Henkilöstökuluissa oli hieman ylitystä arvioituun. Tämä ylitys saatiin kuitenkin kompensoitua säästöissä, jotka syntyivät palveluiden ostoissa ja hankinnoissa.

Kirjastopalvelut

	TP 2024	TA 2025	Muutos	MB 2025	Toteuma 2025	Poikkeama	m%
Myyntituotot (ulk)	4 128	3 200	0	3 200	6 611	3 411	106,6
Maksutuotot	38	5 000	0	5 000	13	-4 987	-99,7
Tuet ja avustukset	6 443	5 000	0	5 000	5 951	951	19,0
Muut toimintatuotot	21 332	15 000	0	15 000	24 807	9 807	65,4
Toimintatuotot	31 941	28 200	0	28 200	37 383	9 182	32,6
Henkilöstökulut	-583 807	-578 563	0	-578 563	-586 907	-8 345	1,4
Palvelujen ostot	-40 318	-43 800	0	-43 800	-40 219	3 581	-8,2
Palvelujen ostot (sis.)	-58 516	-64 494	0	-64 494	-57 851	6 643	-10,3
Ostot tilikauden aikana (ulk.)	-165 381	-178 850	0	-178 850	-169 106	9 744	-5,4
Muut toimintakulut (ulk.)	-23 665	-21 636	0	-21 636	-23 611	-1 975	9,1
Muut toimintakulut (sis.)	-271 574	-276 791	0	-276 791	-275 133	1 658	-0,6
Toimintakulut	-1 143 260	-1 164 134	0	-1 164 134	-1 152 828	11 306	-1,0
Toimintakate	-1 111 319	-1 135 934	0	-1 135 934	-1 115 445	20 488	-1,8

Liikuntapalvelut

Sitovuus: sivistyslautakunta, brutto (informatiivinen valtuustoon nähden)

Vastuuhenkilö: liikuntatoimenjohtaja Timo Hyötyläinen

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Siilinjärvellä on monipuoliset liikuntamahdollisuudet ja määrällisesti paljon suorituspaikkoja. Liikuntapaikkarakentamisen painopistealueena on ollut lähiliikuntapaikat (koulujen pihat ja asuinalueiden pienkentät) ja ulkoliikuntamahdollisuuksien kehittäminen. Vuonna 2025 valmistui Siilinlahden kouluhankkeen yhteydessä uusi lähiliikunta-alue koulun piha-alueelle. Osallistuvan budjetoinnin hankkeista valmistui Panninniemen ulkoilureitti ja Pöljän frisbeegolfradan työt käynnistyivät. Tulevina vuosina pyritään jatkamaan lähiliikuntapaikkojen rakentamista, tämän lisäksi vanhempien perusliikuntapaikkojen peruskorjauksia edistetään ja pyritään ennakoimaan uusien liikuntamuotojen tarpeita sekä varautumaan olosuhdemuutoksiin. Kuntoratojen ja pienkenttien valaisimien uusimista jatkettiin uusimalla Ahmon kaukalon valaistus sekä alueen valaistuksen ohjausjärjestelmä. Liikuntapaikkoja pyritään toteuttamaan myös seura- / yksityisvetoisina hankkeina, tavoitteena turvata riittävät harjoitusmahdollisuudet seuratoiminnalle.

Ahmon urheilualueelle suunnitellun palloiluhallin rakentaminen on viivästynyt kaava- ja lupaprosessin myötä. Huhtikuussa 2024 AVI:lta saatiin hylkäävä päätös, perusteena mm. pohjavesialue ja vedenottamon läheisyys. Palloiluhallille ryhdyttiin välittömästi kartoittamaan uutta paikkaa ja halli päätettiin toteuttaa Saharan liikunta-alueelle. Sijainti mahdollistaa hallin päiväaikaisen käytön lukion, Ahmon yläkoulun ja Siilinlahden koulun sekä lähialueen päiväkotien toimesta. Suunnittelu- ja valmistelutyötä jatkettiin vuoden 2025 aikana ja hallin toteutuksen mahdollistava kaavamuutos hyväksyttiin loppuvuodesta. Hallihanke on tarkoitus käynnistää yksityisen tahon toimesta keväällä 2026. Omaehtoisia liikkumismahdollisuuksia parannetaan jatkamalla ulkoilureittien kehittämistä. Rantabulevardin esiselvitystyö toteutettiin hankerahoituksella vuoden 2025 aikana.

Liikuntapaikkojenkin osalta haastetta ovat tuoneet koulujen ja päiväkotien sisäilmaongelmat ja näistä johtuvat väistötilaratkaisut. Tilojen peruskorjausten ja uudisrakentamisen aikana osa liikuntatiloista on ollut pois käytöstä ja tämä vaikuttaa sisäliikuntatilojen riittävyyteen. Myös päivällä käytettävissä olevien liikuntatilojen puute tuo haastetta toimintaan. Mantun vanhan rakennuksen käyttömahdollisuuksien väheneminen heikentää tilannetta entisestään. Väistötilojen rakentaminen koulujen kenttäalueille on heikentänyt koulujen ja päiväkotien sekä koko asuinalueen liikuntamahdollisuuksia. Ahmon ja Siilinlahden kouluhankkeiden toteutuksessa on mahdollistettu tilojen monipuolinen käyttö ja parannettu liikunta- ja harrastusmahdollisuuksia. Rakennushankkeiden yhteydessä koulujen lähiliikunta-alueet palautetaan liikunta- ja virkistyskäyttöön.

Suorituspaikat ovat kunnallisen liikuntatoiminnan peruspalveluja, joten henkilö- ja talousresursseista iso osa kohdistuu kunnossa- ja ylläpitoon. Suorituspaikkojen käytössä kasvaa tarve omaehtoiseen, yksilölliseen liikkumiseen sekä lyhytjännitteisempään pienryhmätoimintaan. Se edellyttää suorituspaikoille nykyaikaisia valvonta- ja kulunvalvontajärjestelmiä sekä kunnossapitojärjestelmien kehittämistä. Tarve on pyritty huomioimaan uusien hankkeiden yhteydessä.

Liikuntapalveluiden tarjoamissa ohjauspalveluissa painopiste on terveys- ja erityisliikuntapalveluiden kehittämisessä. Vuonna 2023 käynnistettyä liikunta- ja hyvinvointineuvontaa pyritään edelleen kehittämään myös hanketoiminnan kautta. Kehitystyötä tehdään myös aktiivisella järjestöyhteistyöllä, osallistumalla aktiivisesti kunnan Hyte-ryhmän toimintaan ja hanketoiminnalla. Erityisliikunnan ryhmätoiminnassa on painottunut edelleen Voimaa vanhuuteen toimintojen aktivointi vuonna 2025 käynnistyneellä uudella hankekaudella.

Liikuntapaikkojen maksullisuus koskee yli 18-vuotiaiden käyttäjäryhmiä. Sähköisiä palveluita kehitetään laajentamalla verkkomaksumahdollisuuksia. Sähköistä avustusten hakuprosessia ei ole saatu tavoitteiden mukaisesti käyttöön, mutta tätä tavoitetta pyritään lähivuosina edistämään.

Tavoitteet 2022–2025 ja toimenpiteet 2025

SIVISTYSLAUTAKUNNAN HYVÄKSYMÄT TAVOITTEET			
<i>Tavoitteet 2022–2025</i>	<i>Toimenpiteet 2025</i>	<i>Tavoitetaso</i>	<i>TOTEUTUMINEN</i>
1.1. Digitaalisten palveluiden kehittäminen	Verkkomaksujen ja –varausten käytön laajentaminen liikuntapaikoilla	Käyttöönotto soveltuvissa palveluissa.	Yksittäisiä sulkapallo ja padelvuoroja tarjottu soveltuviin kohteisiin.
2.1. Riittävä ja monipuolinen liikuntapaikkaverkosto	Uuden lähiliikuntapaikan / liikuntaympäristön rakentaminen.	Vähintään 1 hanke / vuosi	Panninniemen ulkoilureitti ja Siilinlahden koulun lähiliikunta-alue valmistuneet. Leppäkaarten ja Toivalan uimarantojen kunnostukset toteutettu.
2.1. Liikunta- ja hyvinvointineuvonnan vaikuttavuus perheiden hyvinvointiin	Perheliikunnan kehittäminen tukemaan liikuntaneuvonta-prosessia	Toimintamallin luominen yhdessä järjestöjen kanssa.	Pohjois-Savon liikunnan perheille hanke toimintaa touko-joulukuu. Toteutuksessa mukana järjestöjä.

Informatiiviset tunnusluvut

	TP 2024	TA 2025	TP 2025
Valtuuston hyväksymät tavoitteet			
Toteutuneet lähiliikuntapaikat /ulkoilureitit	1	1	2
Lautakunnan hyväksymät tavoitteet			
Tilaisuudet	788	900	631
Osanottajia	14 923	14 500	10 850
Liikuntaneuvonnan (12 kk) asiakkaat	75	80	99

Erityisliikunnan toteumaan vuoden 2025 osalta vaikutti työntekijän poissaolo.

Talousarvion toteutuminen

Arvioidut toimintatuotot alittuivat laturetken peruuntumisen ja ennakoitua pienempien sisäliikuntatilojen vuokratuottojen seurauksena.

Toimintakulujen osalta henkilöstökulut alittuivat kunnossapidon henkilöstön pitkien poissaolojen ja lomapalkkavarausten toteuman alittumisen sekä vapaaehtoisten vapaiden seurauksena.

Kokonaisuudessaan budjetti toteutui arvioidun mukaisesti.

Liikuntapalvelut

	TP 2024	TA 2025	Muutos	MB 2025	Toteuma 2025	Poikkeama	m%
Myyntituotot (sis)	31 650	45 800	0	45 800	34 518	-11 282	-24,6
Maksutuotot	5 754	4 000	0	4 000	0	-4 000	-100,0
Tuet ja avustukset	8 000	42 090	0	42 090	47 789	5 699	13,5
Vuokratuotot (ulk.)	28 583	33 000	0	33 000	27 454	-5 546	-16,8
Muut toimintatuotot	3 952	0	0	0	230	230	0,0
Toimintatuotot	77 940	124 890	0	124 890	109 991	-14 899	-11,9
Henkilöstökulut	-490 639	-616 402	0	-616 402	-557 739	58 663	-9,5
Palvelujen ostot	-427 017	-379 109	0	-379 109	-401 031	-21 922	5,8
Palvelujen ostot (sis.)	-126 609	-66 712	0	-66 712	-77 929	-11 217	16,8
Ostot tilikauden aikana (ulk.)	-84 519	-100 883	0	-100 883	-107 916	-7 033	7,0
Avustukset	-47 780	-55 000	0	-55 000	-51 157	3 843	-7,0
Muut toimintakulut (ulk.)	-140 199	-142 614	0	-142 614	-150 178	-7 564	5,3
Muut toimintakulut (sis.)	-422 497	-449 220	0	-449 220	-453 043	-3 823	0,9
Toimintakulut	-1 739 260	-1 809 940	0	-1 809 940	-1 798 992	10 948	-0,6
Toimintakate	-1 661 321	-1 685 050	0	-1 685 050	-1 689 002	-3 951	0,2
Poistot ja arvonalentumiset	-310 519	-352 439	0	-352 439	-309 333	43 106	-12,2

Nuoriso- ja kulttuuripalvelut

Sitovuus: sivistyslautakunta, brutto (informatiivinen valtuustoon nähden)

Vastuuhenkilö: nuoriso- ja kulttuuritoimenjohtaja Tuula Pärnänen

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Nuoriso- ja kulttuuritoimi tukee ja pyrkii vahvistamaan kaikenikäisten kuntalaisten ja toimijoiden omaehtoista toimintaa, verkostoitumista ja kumppanuuksia. Osallisuus ja osallistuminen korostuu kuntastrategiassa ja hyvinvointisuunnitelmassa, yksikköme arvoissa ja toimissa. Yhteistyön avulla tuotetaan kustannustehokkaasti palveluja ja mahdollistetaan mm. tapahtumien järjestäminen. Kuntalaisten hyvinvointia tarkastellaan moniammatillisissa yhteistyöryhmissä (HYTE ja Norppa, Nuorten ohjaus- ja palveluverkosto), kuntalaiskyselyjen ja tilastotietojen avulla. Nuorten tieto- ja neuvontatyö vakiintui osaksi nuorisotyötä. Tiimikehittämistä sekä kouluttautumista toteutettiin hankeresurssien myötä. Yhteistyötä hyvinvointialueen sekä II-asteen toimijoiden kanssa kehitettiin mm. Wörtti -hankkeen, ehkäisevän päihdetyön, talo- ja etsivän nuorisotyön kautta.

Nuorisopalvelut järjestivät nuorille monialaisia palveluita, palveluohjausta, hyvinvointia lisääviä ja tukevia toimia. Nuoria kohdattiin sekä opiskeluympäristössä että vapaa-ajalla. Ensimmäistä kertaa Siilinjärvi vastasi Pohjois-Savon 17 kunnan alueelle ulottuvasta etsivän nuorisotyön aluekoordinaatiosta (0,4 HTV ja muu ENT 2,6 HTV). Nuorisotiloillamme oli matalan kynnyksen talotoimintaa, erilaisia harrastus- ja lajikokeilumahdollisuuksia sekä molemmilla yläkouluilla, lukiolla ja Sakkyyllä kohtaavaa koulu- ja oppilaitosnuorisotyötä. Elokuussa saimme Ahmon koululle koulunuorisotyöntekijän (2-v. kehittämishanke) ja nuorisotoimen työntekijä aloitti Siilinjärven Ankkuri-yhdyshenkilönä (1 pv/vk). Toiminnoilla pyritään edistämään lasten ja nuorten hyvinvointia, ennaltaehkäisemään syrjäytymistä ja siitä seuraavia ongelmia.

Nuorisotyössä otettiin käyttöön valtakunnallinen nuoDo –dokumentointijärjestelmä, jonka avulla kirjaamme toimintoja yhtenäisemmin ja saamme sekä paikallisia tilastoja että lisätietoja toiminnoista ja niiden merkityksestä. Hyvinvointialueen kanssa yhteistyötä on tiivistetty eri ikäisten mielenterveys- ja päihdeongelmien, syrjäytymisen, koulupudokkuuden ja osattomuuden vähentämiseksi. Toimintakenttä on todella laaja. Moniammatillinen työ asiakaspalveluja ylläpitäen ja kehittäen on osin haasteellista ja muuntuva.

Nuorisotalojen, museoiden sekä kotiseutu- ja valokuva-arkistojen ylläpito vaatii asiakaslähtöistä työtä, kehittämistä ja resurssiviisautta. Sijaishenkilöitä ei ollut aina saatavilla ja henkilöstöresurssit olivat rajalliset. Opiskelijat ja harjoittelijat kuuluivat vuosikelloomme ja mm. näiden lisäresurssien avulla tuotettiin kulttuuritoimeen digitaalista sisältöä ja tallenteita juhlavuoteen. Vakinaisen henkilöstön poissaolot kuitenkin kuormittivat ja edellisvuoden 1 HTV vähennys näkyi yhä nuorisotoimessa. Henkilöstövaje olisi merkittävämpi ilman AVIn ja ESRn hankeavustuksia, sillä ne kohdistuvat suoraan oppilaitos- ja kouluyhteistyöhankkeisiin, lasten ja nuorten harrastetoimintaan sekä etsivään nuorisotyöhön ja etsivätyön aluekoordinaatioon. Henkilöstökulut ovat pienentyneet säästötoimien myötä, mutta asiakasmäärien ei odoteta suhteessa vähenevän. Vapaaehtoistoimijoiden löytäminen sekä henkilöstön jaksaminen ja riittävyys ovat suurimmat riskitekijät.

Ahmon kouluhankkeen I vaiheen valmistuessa saatiin uudet koulunuorisotyötilat nuorille ja kulttuurinen Salmi-sali, monitoimitila erilaisille toimijoille. Koulun valmistumiseen saakka pienluokka ja kouluterveydenhoitajat jatkoivat työskentelyään kirkonkylän nuorisotalolla. Skeittihalli oli 7 kk ajan hyvällä käytöllä ja siellä oli ohjattua toimintaa 3–4 kertaa/vk. Harrastajia oli yli 800 henkilöä, joista suurin osa alakoululaisia. Nuorisotalot järjestivät myös erilaisia pienryhmiä ja kohdennettua toimintaa. Tulevaisuudessa lasten ja nuorten kerho-, harraste- ja nuorisotilojen maksuttomuutta sekä skeittihallin jatkoa jouduttanee talouden tasapainottamisen myötä tarkastelemaan, aikuisryhmien tila- ja käyttömaksuja korottamaan.

Palveluiden esteettömyyttä ja saavutettavuutta kehitettiin tuomalla mm. yhdistysten avustushaku, tilavaraukset ja käyttömaksut sähköisille palvelu- ja verkkoalustoille. Kunnan tapahtumakalenteri ja verkkosivut siirtyivät uudelle alustalle, ja sivustojen käyttökoulutusta ja

-tukea annettiin aktiivisesti järjestöille ja yhdistystoimijoille. Kulttuuritoimelle kuuluvat osin kunnan valokuva- ja kotiseutuarkisto, Harjamäen sairaalamuseo ja Pöljän kotiseutumuseo. Museoiden pääpaino on jo vuosia ollut kesän aukioloissa sekä koululaisille suunnatuissa, kulttuurikasvatussuunnitelman mukaisissa kotiseutumuseokäynneissä ja lähialueen kulttuurilaitosvierailuissa. Kävijämäärät kasvoivat myös museoilla juhluvuonna järjestettyjen ilmaistapahtumien myötä. Kaikukortin käyttöä jatkettiin ja toimintaa kehitettiin alueellisen kulttuuriyhteistyöverkoston kanssa. Verkosto mahdollisti osaltaan mm. taloudellisen yhteistyön, luovien alojen ammattilaiskiertueet sekä edisti Kulttuuriluotsi –toimintaa.

Kulttuuripalveluissa korostui erilaisten yhdistysten ja järjestötoimijoiden, seurakuntien, 3. ja 4. sektorin, yrittäjien ja paikallistoimijoiden kanssa tehtävä tiivis yhteistyö ja verkostojen vahvistaminen. Pienellä budjetilla toteutettu Siilinjärvi 100-juhlavuosi lisäsi etenkin kulttuuripalveluissa yhteistyötä toimijoiden kanssa ja tapahtumatuotantoa myös koko kunnan sisällä. Juhlatiloina toimivat koulut, kirjasto, Pöljän kotiseututalo, Mäntyranan kesäteatteri, torialue, eri järjestöjen ja seurakuntien kokoontumistilat ja -alueet. Ympäri vuoden järjestetyt tapahtumat saivat paljon kuntalaisia liikkeelle. Yhdistykset ja toimijat tuottivat huikeita tapahtumia ja niiden kävijämäärää oli mahdotonta arvioida. Kulttuuritoimen järjestämissä Siili100 -ilmaistapahtumissa kävi jo 3570 henkilöä (mm. näyttelyt, Valatilaisuus, Juhlaviikko ja Itsenäisyyspäivän tilaisuudet). Digitaalista materiaali ja sisältöä kehitettiin ja tallenteita katsottiin 16741 kertaa. Sydän sen sanoo –teema tuli monelle myös tutuksi kuvaussydämen kiertäessä ympäri kuntaa. Juhlavuodelle oli oma budjettinsa, mutta tulevaisuudessa nuoriso- ja kulttuuritoimen määrärahaheikkaus johtaisi väistämättä toimintojen supistamiseen.

Tavoitteet 2022–2025 ja toimenpiteet 2025

SIVILISTYSLAUTAKUNNAN HYVÄKSYMÄT TAVOITTEET			
<i>Tavoitteet 2022–2025</i>	<i>Toimenpiteet 2025</i>	<i>Tavoitetaso</i>	<i>TOTEUTUMINEN</i>
Digitaalisten palvelujen kehittäminen	Sähköisten tilavaraus, verkkomaksu ja avustushakulomakkeiden kehittäminen	Toimiva sähköinen tilavaraus, avustushaku ja verkkomaksaminen ovat käytössä v-25.	Osa digitaalisista alustoista käytössä mm. avustusten ja verkkomaksujen osalta.
Järjestö- ja toimijayhteistyön ketterä kehittäminen	Toimintakulttuurin ja yhteistyön ketterä kehittäminen	Yhteistyön kehittyminen näkyvä haettujen rahoitusten ja toimintavolyymin vahvistumisessa	Juhlavuoden rahoitustukia haettiin ja käytettiin ahkerasti Siili100 –juhlavuonna.
Kuntalaisten osallisuuden lisääminen	Osallistavan budjetoinnin kehittäminen	Osallistava, kohdennettu budjetointi käytössä	Osun vaikutukset näkyvät tapahtumien järjestämisissä.
Koulu- ja kohtaavan nuorisotyön kehittäminen	Kehittämishankkeiden käynnistäminen ja kohtaavan nuorisotyön mallin kehittäminen	Kehittämishankkeet käynnissä (Wörtti ja koulunuorisotyö II). Mittarien käyttöä yhtenäistetty	Wörtti-hanke etenee ja oppilaitosyhteistyötä on tiivistetty, koulutusta ja mittaristoa kehitetty.
Ehkäisevän päihdetyön kehittäminen	Alueellinen yhteistyö Neuvonnan ja ohjauksen kehittäminen	EPT/erityisnuorisotyö juurrutus ja EPT täsmäkoulutukset henkilöstölle	Koulutuksia on järjestetty ja Ankkurin nuorisoyöllinen yhteistyö aloitettu.

<i>Tavoitteet 2022–2025</i>	<i>Toimenpiteet 2025</i>	<i>Tavoitetaso</i>	<i>TOTEUTUMINEN</i>
Pohjois-Savon kulttuuristrategian käyttöönotto	Kulttuuristrategian kehittäminen ja käyttöönotto	Käytössä Kaikukortti ja yhtenäinen P-S:n kulttuuristrategia	Kaikukortin käyttö on lisääntynyt ja uusia jakajia ja toimijoita saatu.

Informatiiviset tunnusluvut

	TP 2024	TA 2025	TP 2025
Valtuuston hyväksymät tavoitteet			
Tilaisuudet / nuoriso/koulunuoriso	857	670	746
Tilaisuudet / kulttuuritoimi	17		27
Osanottajat / koulu- ja nuorisotalotyö	14 226 10 678	20 000	154713570 8185
Osanottajat / kulttuuritilaisuudet			
Lautakunnan hyväksymät tavoitteet			
Nuorisotalotoimintaan osallistuvat/ilta	16	80	68
Etsivä- ja EPT-erityisnuorisotyö/kk	175	200	200

Talousarvion toteutuminen

Toimintatuotot alittivat talousarvion mikä johtuu lähinnä siitä, että hanketuloja siirtokirjattiin vuodelle -26 arvioitua enemmän. Siilinjärvi 100-juhluvuonna järjestettiin myös paljon ilmaistapahtumia, eikä niistä syntynyt myynti-/lipputuloja. Vuokratuotot myös pienenivät HVAn työntekijöiden ja Ahmon pienluokan siirryttyä nuorisotalolta uuteen kouluun. Uudiskohteinen vuokrasta ja nuorisovaltuuston budjetista syntyi myös ennakoimatonta nousua. Henkilöstökuluissa ja palveluostoissa oli alitusta johtuen sovituista säästöistä. Ulkoisissa toimintakuluissa, ostoissa ja muissa kuluissa oli pientä ylitystä, mikä johtui lähinnä Siilinjärvi 100-kuluista ja toimijoille suunnatuista lisävastuksista ja tapahtumatuotantotuista.

Nuoriso- ja kulttuuripalvelut

	TP 2024	TA 2025	Muutos	MB 2025	Toteuma 2025	Poikkeama	m%
Myyntituotot (ulk.)	903	1 000	0	1 000	265	-735	-73,5
Maksutuotot	4 139	4 000	0	4 000	4 105	105	2,6
Tuet ja avustukset	154 549	198 917	0	198 917	179 052	-19 865	-10,0
Vuokratuotot (ulk.)	13 030	15 732	0	15 732	11 151	-4 581	-29,1
Muut toimintatuotot	302	0	0	0	0	0	0,0
Toimintatuotot	172 924	219 649	0	219 649	194 573	-25 076	-11,4
Henkilöstökulut	-588 845	-635 380	0	-635 380	-611 906	23 475	-3,7
Palvelujen ostot	-172 593	-211 810	0	-211 810	-201 682	10 128	-4,8
Palvelujen ostot (sis.)	-57 282	-69 054	0	-69 054	-63 544	5 510	-8,0
Ostot tilikauden aikana (ulk.)	-23 997	-33 496	0	-33 496	-41 833	-8 337	24,9
Avustukset	-19 718	-24 560	0	-24 560	-28 578	-4 018	16,4
Muut toimintakulut (ulk.)	-180 999	-179 250	0	-179 250	-190 345	-11 095	6,2
Muut toimintakulut (sis.)	-98 342	-122 762	0	-122 762	-154 960	-32 198	26,2
Toimintakulut	-1 141 776	-1 276 312	0	-1 276 312	-1 292 847	-16 535	1,3
Toimintakate	-968 852	-1 056 663	0	-1 056 663	-1 098 275	-41 611	3,9

SIVISTYSLAUTAKUNTA

Hanketavoitteet 2025

VALTUUSTON SITOVA TAVOITTEET			
<i>Valtuustokauden tavoite 2022–2025</i>	<i>Tavoite ja -taso</i>	<i>Riski-arvio</i>	<i>TOTEUTUMINEN</i>
HYVINVOIVA ARKI			
2.1 Virikkeellisen asuin- ja toimintaympäristön kehittäminen	Liikuntapaikkaverkosto vastaa seuratoiminnan ja omaehtoisen liikunnan tarpeita	Taloudellisten resurssien niukkuus voi viivästyttää hankkeita tai kaikkia hankkeita ei voida toteuttaa	Panninniemen ulkoilureitti valmis. Rantabulevardin esiselvitystyö valmis. Palloiluhallin mahdollistava kaava hyväksytty.
2.1 Lasten ja nuorten terveen kasvun ja hyvän oppimisen mahdollistaminen	Opetus- ja varhaiskasvatussuunnitelman mukaiset oppimisympäristöt, jotka tukevat toiminnallisuutta ja yhteistyötä	Taloudellisten resurssien niukkuus voi viivästyttää hankkeita tai oppimisympäristöjen toiminnallisuudesta joudutaan tinkimään	Oppimisympäristöjä kehitetty tarpeen mukaan, ennen kaikkea uudisrakentamisen yhteydessä.
2.3 Kunnan palveluiden tuottaminen sisäilmaltaan terveellisissä ja turvallisissa tiloissa	Rakentamishankkeiden toteuttaminen suunnitelman mukaisesti. Suininlahden ja Kasurilan koulujen tarveselvitys.	Taloudellisten resurssien niukkuus voi viivästyttää hankkeita	Tarveselvitykset ovat valmistuneet kevään -25 aikana ja ne on käsitelty valtuustossa.
ELINVOIMAINEN YMPÄRISTÖ			
3.3 Esteettömyyden ja saavutettavuuden parantaminen	Koulurakentamisessa ja liikuntapaikkarakentamisessa huomioidaan esteettömyys sekä toteutetaan esteettömiä liikuntapaikkoja	Hankkeiden toteuttamisessa voidaan joutua sovittamaan yhteen toiminnallisuuden ja esteettömyyden vaatimukset	Esteettömyys huomioitu suunnitteluvaiheesta lähtien.

Tavoitteet 2022–2025 ja toimenpiteet 2025

SIVISTYSLAUTAKUNNAN HYVÄKSYMÄT TAVOITTEET			
<i>Tavoitteet 2022–2025</i>	<i>Toimenpiteet 2025</i>	<i>Tavoitetaso</i>	<i>TOTEUTUMINEN</i>
Koulujen ja päiväkotien kasvu- ja oppimisympäristöjen uudistaminen	Ahmon koulukeskuksen ja Siilinlahden koulun kalustohankintojen toteuttaminen	Opetus- ja varhaiskasvatussuunnitelman mukaiset oppimisympäristöt, jotka tukevat toiminnallisuutta ja yhteistyötä Uusia kohteita kalustettaessa huomioidaan täysimääräisesti väistötiloihin	Hankinnat toteutettu suunnitellusti ja niissä huomioitu toiminnallisuus, yhteisöllisyys sekä olemassa oleva siirrettävä kalusto.

Tavoitteet 2022–2025	Toimenpiteet 2025	Tavoitetaso	TOTEUTUMINEN
	Koulujen ja päiväkotien vanhentuvan kaluston uusiminen	hankittu käyttökelpoinen kalusto	Vanhentunutta kalustoa (mm. älytaulut) uusittu määrärahojen puitteissa.
Lähiliikuntapaikkojen toteutus, keskimäärin 1/vuosi	Miniareenan tekonurmen uusiminen ja Panninniemen ulkoilureitin toteutus	Keskimäärin 1 lähiliikuntapaikkahanke/vuosi	Pöljän koulun miniareenan tekonurmi uusittu. Siilinlahden koulun lähiliikunta-alue käytössä. Panninniemen ulkoilureitti valmis
Kuntoratojen valojen uusiminen osana energiansäästöohjelmaa	Yhden kuntoradan / liikuntapaikan valaisimien uusiminen	Valot uusittu 2025–2028	Ahmon urheilualan kaukalon valot ja ohjausjärjestelmä uusittu.

Talousarvion toteutuminen

Sivistyspalveluiden investoinnit alittivat talousarvion. Tämä johtuu useista eri syistä. Tulot kertyivät talousarviossa arvioitua suurempina, koska vuoden 2024 investointien tulo-rahoitus siirtyi vuodelle 2025. Menojen osalta alittui uusien koulujen kalustohankinnat. Tämä johtuu siitä, että kaluston toimittajat eivät pystyneet toimittamaan kaikkea kalustoa vuoden 2025 aikana, vaan osa toimituksista tapahtui vasta tammikuussa 2026. Tällöin kulut kirjautuvat vasta kuluvalle vuodelle, vaikka tämän vuoden talousarviossa ei ole varausta ko. koulujen kalustamiseen.

	TP 2024	Alkuperäinen TA 2025	Muutos TA 2025	Muutettu TA 2025	Toteutuma 2025	Poikkeama
SIVISTYSLAUTAKUNTA						
LIIKUNTAPAIKAT						
Liikuntapaikat YHTEENSÄ						
Tuotot	162 500	0	0	0	23 000	23 000
Kulut	-577 483	-150 000	0	-150 000	-147 996	2 004
Netto	-414 983	-150 000	0	-150 000	-124 996	25 004
KONEET JA KALUSTO						
Koneet ja kalusto						
OPETUSPALV						
Kulut	-59 881	-1 380 000	0	-1 380 000	-1 204 499	175 501
Netto	-59 881	-1 380 000	0	-1 380 000	-1 204 499	175 501
Koneet ja kalusto VARHAISKASV						
Kulut	-215 102	-25 000	0	-25 000	-11 611	13 389
Netto	-215 102	-25 000	0	-25 000	-11 611	13 389
Koneet ja kalusto VAPAA-AIKA						
Kulut	-10 240	-30 000	0	-30 000	-11 500	18 500
Netto	-10 240	-30 000	0	-30 000	-11 500	18 500

Koneet ja kalusto YHTEENSÄ

Kulut	-285 223	-1 435 000	0	-1 435 000	-1 227 610	207 390
Netto	-285 223	-1 435 000	0	-1 435 000	-1 227 610	207 390

SIVISTYSLAUTAKUNTA YHTEENSÄ

Tuotot	162 500	0	0	0	23 000	23 000
Kulut	-862 706	-1 585 000	0	-1 585 000	-1 375 606	209 394
Netto	-700 206	-1 585 000	0	-1 585 000	-1 352 606	232 394